

Klima- og miljødepartementet

Trondheim, 28.11.2017

Offl. § 15 første ledd

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/6601

Saksbehandler:
Veronica Sahlén

Oppdatert faglig tilrådning om lisensfelling av ulv i 2017/2018

Miljødirektoratet oversendte faglig tilrådning til klage på vedtak om lisensfelling av ulv i region 4 og 5 i 2017-2018 i brev av 18. september 2017. Tilrådingen i denne saken var avgrenset til å vurdere ulvebestandens status og forventede utvikling i region 4 og 5 og vurdere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen. Oslo Tingrett besluttet 21. november 2017 utsatt iverksettelse av lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen og utenfor etablerte revir i region 4 (Østfold, Oslo og Akershus) og 5 (Hedmark). På bakgrunn av dette har Klima- og miljødepartementet i e-post av 24. november 2017 bedt Miljødirektoratet om å levere en generell oppdatering av informasjon i de tidligere faglige tilrådingene, på bakgrunn av ny informasjon fra det pågående overvåkingsarbeidet. I brev av 18. september 2017 tilrådde vi også at en oppdatert bestandsstatus i november legges til grunn før endelig vedtak fattes om lisensfelling innenfor ulvesonen.

Miljødirektoratets oppdatering av tilrådingen avgrenses til oppdatering av revirstatus i Norge så langt i overvåkingsarbeidet og oppdatering av vurderingen knyttet til ulvebestandens status og forventede utvikling i region 4 og 5. Dette inkluderer oppdatering av vurdering av sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen.

Oppdatering av revirstatus

Miljødirektoratet har innhentet oppdatert revirstatusinformasjon fra Rovdata, men grunnet kort frist baseres revirstatus kun på resultat fra DNA-analyser på prøver innsamlet i Norge og ikke på en sammenstilling av gjennomførte sporinger. Resultatene er basert på DNA-analyser gjennomført fram til og med 24. november 2017, og etter 1. oktober er det registrert 40 ulv fra DNA. Neste foreløpige statusrapport som er basert på sporinger og DNA-analyser vil etter planen foreligge i begynnelsen av desember 2017. Statusoppdateringen i denne tilrådingen inkluderer dermed ikke informasjon om foreløpig områdebruk til revirene, og eventuell status

som grenserevir eller helnorsk revir vil ikke være endelig avklart før etter endt overvåkings sesong. Direktoratet har inkludert informasjon om områdebruk fra tidligere overvåkingsperioder.

Per dags dato er det via DNA-analyser dokumentert 9 ynglinger som berører Norge, samt observert årsvalper i ytterligere ett revir tidligere i sommer som foreløpig ikke har blitt påvist via DNA. En av de ni ynglingene er påvist i ett nytt revir i Elverum/Våler (det er innsamlet DNA fra en tise og en årsvalp). Kun tisen var påvist forrige overvåkings sesong og var dermed ikke inkludert i oversikten nedenfor som en del av ett revir markerende par.

Ulverevir i Norge og grenseområder (2016/2017) med oppdatert informasjon pr. 27. november 2017
Følgende er basert på endelig bestandsstatusrapport av 1. juni 2017, komplettert med informasjon om registrering av ulvevalper etter 31. mars 2017 (sluttet av overvåkingsperioden). Inneværende overvåkingsperiode startet 1. oktober og ny informasjon vil tilkomme fortløpende gjennom sesongen. Informasjonen nedenfor er kunnskap som foreløpig legges til grunn i forhold til vurderingen av oppnåelse av bestandsmålet inneværende ynglingsperiode (valpekull født 2017, overvåkingsperiode 2017/2018), og innenfor neste ynglingsperiode (valpekull født 2018, overvåkingsperiode 2018/2019).

Helnorske ulverevir i 2016/2017

Aurskog

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (3 ulver).

Siden 2010/2011 har det vært registrert ulv i Aurskogreviret hvert år med unntak av 2013/2014 og 2014/2015. Paret som ble registrert i 2015/2016 er et nytt par. Både tisen og hannen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reprodukerende immigrant. Innavlskoeffisienten er 0,307.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Julussa (omfattet av rovviltnevndenes vedtak)

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (8 ulver) delvis utenfor ulvesonen.

Julussareviret ble registrert i Norge første gang 2002/2003 med et revir markerende par. Reviret har vært okkupert siden da med flere ulike parkonstellasjoner og det har blitt dokumentert yngling hvert år mellom 2003/2004 til 2008/2009. Etter et par år med kun revir markerende par har det vært dokumentert yngling hvert år siden 2011/2012 da forrige parkonstellasjon ble registrert sammen for første gang (tisen ble registrert i reviret første gang året før). Reviret har hatt hele sitt leveområde i Norge siden 2003/2004. Forrige ledertise er mor til valpekullet født i 2016, men har ikke blitt påvist i registreringsperioden 2016/2017. Nåværende tise er datter (F2) til forrige tise, mens hannen, som også er far til nåværende tise, har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reprodukerende immigrant. Innavlskoeffisient er 0,400.

Status pr. 27. november 2017: Det er innsamlet DNA fra årsvalper etter 1. oktober. Yngling er dermed påvist. Reviret vil mest sannsynlig være helnorsk også i 2017/2018.

Letjenna

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (6 ulver).

Letjennareviret ble registrert første gang vinteren 2011/2012 som revirmarkerende par som en følge av oppsplitting av Julussareviret. I 2012/2013 ble det dokumentert yngling i reviret, men med en ny hann. Denne parkonstellasjonen er også den nåværende paret. Det har blitt født valper i reviret hvert år etter det. Reviret har hatt hele sitt leveområde i Norge alle år de har blitt registrert. Tispen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reproduserende immigrant, mens hannen er en F2. Innavlskoeffisient er 0,225.

Status pr. 27. november 2017: En observasjon av valper innenfor leveområdet (med bildedokumentasjon) fra august ble meldt inn til direktoratet i begynnelsen av september, men var umulig å verifisere eller stedfeste kun ut fra bildedokumentasjonen. Det er innsamlet DNA fra årssvalper etter 1. oktober. Yngling er dermed påvist. Reviret vil mest sannsynlig være helnorsk også i 2017/2018.

Osdalen (omfattet av rovviltnevndenes vedtak)

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (10 ulver) hovedsakelig utenfor ulvesonen. Det ble registrert ulv innenfor reviret første gang vinteren 2005/2006, men parkonstellasjonen som var der ble tatt ut i 2011. Det ble på nytt registrert et revirmarkerende par i området i 2014/2015 og dette er den fjerde og seneste parkonstellasjonen i samme område. Både tispen og hannen er en F2. Innavlskoeffisienten er 0,229.

Status pr. 27. november 2017: Minst 2 unglulver har vandret ut av reviret (1 til Sverige, 1 lengre sør i ulvesonen). Valpekull født i 2017 er påvist ved hikontroll (7 valper). Det er innsamlet DNA fra årssvalper etter 1. oktober. Yngling er dermed påvist. Reviret vil mest sannsynlig være helnorsk også i 2017/2018.

Mangen

Status 2016/2017: Familiegruppe uten yngling (3-4 ulver). Mangenreviret ble registrert første gang vinteren 2013/2014 som usikkert revirmarkerende par. Følgende vinter ble de registrert som revirmarkerende par. Yngling ble påvist første gang i 2015/2016. Siste vinter ble det dokumentert ny hann i reviret. Leveområdet har i sin helhet vært i Norge de årene reviret har blitt registrert. Tispen er en F2 og hannen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reproduserende immigrant. Innavlskoeffisient er 0,249.

Status pr. 27. november 2017: Det er innsamlet DNA fra årssvalper før 1. oktober. Yngling er dermed påvist. Reviret vil mest sannsynlig være helnorsk også i 2017/2018.

Flisdalen

Status 2016/2017: Revirmarkerende par. Oppdaget første gang i 2014/2015 og ble da registrert som revirmarkerende par med leveområde i både Sverige og Norge (grenserevir). Det ble født valpekull i reviret i 2015, men ikke i 2016. Tispen er en F2, mens hannen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reproduserende immigrant. Innavlskoeffisient er 0,236.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Gräsmark

Status 2016/2017: Revirmarkerende par.

Gråsmarkreviret ble først registrert i Norge vinteren 2012/2013 som revirmarkerende par i grenserevir delt mellom Norge og Sverige. Reviret har blitt påvist som grenserevir hvert år etter det med unntak av de to siste årene da hele revirets leveområde var i Norge. Samme hann har vært i reviret siden 2012/2013 mens nåværende tisper ble registrert først i 2015/2016. Det har ikke blitt dokumentert yngling i reviret siden første registrering, og yngling er ikke sannsynlig for 2017. Tispen er en F3 mens hannen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reprodukerende immigrant. Innnavskoeffisienten er 0,252.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Hobøl

Status 2016/2017: Revirmarkerende par.

Reviret ble først registrert sesongen 2016/2017 da to ulver ble fotografert av NINAs viltkamera. Reviret ble først etablert i 2014/2015 da en tisperalp vandret ut fra Østmarkareviret og ble stasjonær i området. Året etterpå, etter at lederhannen i Østmarka ble skutt, vandret en hannalp født i Østmarka i 2015 ut fra fødselsreviret og etablerte seg sammen med tisperen i reviret. Både tisperen og hannen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reprodukerende immigrant og er nært beslektet. Innnavskoeffisienten er 0,416.

Status pr. 27. november 2017: Det er innsamlet DNA fra årssvalper etter 1. oktober. Yngling er dermed påvist. Reviret vil mest sannsynlig være helnorsk også i 2017/2018.

Kynna

Status 2016/2017: Revirmarkerende par.

Det ble registrert ulv i Kynnareviret første gang vinteren 2004/2005, og reviret har blitt registrert hvert år etter det. Det ble registrert yngling i reviret 2008/2009 til 2010/2011 da tisperen gikk sammen med en immigranthann. Året etterpå ble hannen utskiftet med nåværende hann og ingen yngling har blitt registrert i reviret etter det. En ny tisperen ble registrert i reviret i 2015/2016. Siden vinteren 2011/2012 har reviret hatt hele leveområdet i Norge, samt status revirmarkerende par. Både tisperen og hannen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reprodukerende immigrant. Innnavskoeffisienten er 0,305.

Status pr. 27. november 2017: Det er observert valper innenfor leveområdet til reviret ved et tilfelle i sommer. Valpene ble fotografert uten foreldre dyr tilstede, og analyse av DNA-prøver som ble innsamlet på plassen har foreløpig kun identifisert lederparet. Det er innsamlet DNA fra årssvalper etter 1. oktober. Yngling er dermed påvist. Reviret vil mest sannsynlig være helnorsk også i 2017/2018.

Østmarka

Status 2016/2017: Revirmarkerende par.

Østmarkareviret ble først registrert vinteren 2012/2013 som revirmarkerende par. Vinteren 2013/2014 ble kun hannen og valpene registrert (familiegruppe med yngling). Hannen dannet nytt par med en av sine døtre og det ble dokumentert yngling også vinteren 2014/2015. Tisperen ble skutt i nødverge oktober 2015 og hannen ble avlivet grunnet skabb i januar 2016. Det ble dokumentert at valper ble født i reviret i 2015, og overvåkingen i reviret i slutten av overvåkingsperioden 2015/2016

viste at to ulver fortsatt var i reviret, en tisper og en hann fra valpekullet som ble født i 2015. Kun tispene ble påvist i begynnelsen av registreringsperioden 2016/2017 og i januar fikk hun selskap av en ung hannulv fra Slettåreviret. Tispene er avkom fra en far-datter parring og har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reproduserende immigrant. Hannen er F3. Innavlskoeffisienten er 0,236.

Status pr. 27. november 2017: Det er påvist valper i reviret i sommer etter at de ble fanget på viltkamera. Det er innsamlet DNA fra årvalper før 1. oktober. Yngling er dermed påvist. Reviret vil mest sannsynlig være helnorsk også i 2017/2018.

Grenserevir 2016/2017

Juvberget

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (8 ulver).

Det ble registrert ulv i Juvberget første gang i 2011/2012, da som revirmarkerende par. Med unntak av 2013/2014 har reviret blitt registrert hvert år. Det ble registrert en helt ny parkonstellasjon (ny tisper og ny hann) i 2015/2016 da det også ble registrert første yngling i reviret. Både tispene og hannen er F2. Innavlskoeffisienten er 0,317.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Magnor

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (5 ulver).

Magnor ble registrert for første gang i 2016/2017 da reviret ble påvist som familiegruppe med yngling. Det var indikasjoner på ett mulig nytt par i området i 2015/2016 uten at det kunne verifiseres. Både tisper og hannen er en F3. Innavlskoeffisienten er 0,207.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Rotna

Status 2016/2017: Familiegruppe uten yngling (3 ulver).

Det har vært registrert ulv i Rotnareviret hvert år siden vinteren 2003/2004 og nåværende parkonstellasjon (tisper og hann) ble registrert for første gang i 2008/2009. Det har blitt dokumentert yngling i reviret hvert år siden vinteren 2009/2010. Reviret har hatt leveområde som omfatter både Norge og Sverige i samme periode. Både tispene og hannen har mer enn tre generasjoner til forrige reproduserende immigrant. Innavlskoeffisienten er 0,274.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Skillingmark

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (7 ulver).

Det har blitt registrert ulv i Skillingmarkreviret siden vinteren 2014/2015. Det ble dokumentert valpekull før første gang vinteren 2016/2017. Både tispene og hannen er F2, men er søsken. Innavlskoeffisienten er 0,354.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Skugghöjden

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (5 ulver).

Skugghöjden ble registrert som helsvensk familiegruppe i 2015/2016. Tispen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reproduserende immigrant, mens hannen er en F1.

Innavlskoeffisienten er 0,152.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Slettås (omfattet av rovviltneemndenes vedtak)

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (8 ulver).

Slettåsreviret ble registrert første gang vinteren 2009/2010 som revirmarkerende par. Siden 2010/2011 har det blitt registrert yngling i reviret hvert år. Samme tisper har vært i reviret i hele perioden, mens nåværende hann ble registrert i reviret første gang 2012/2013. Reviret ble registrert som grenserevir i 2013/2014 og 2014/2015, med majoriteten av leveområdet i Norge. Tispen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reproduserende immigrant mens hannen er en F2. Innavlskoeffisienten er 0,298.

Status pr. 27. november 2017: Minst 3 ungvulver har vandret ut av reviret (samtlige til Sverige, hvorav en ble avlivet på skadefelling). Valpekull født i 2017 er påvist ved hikontroll (5 valper). DNA fra årvalper er innsamlet etter 1. oktober. Yngling er dermed påvist. Reviret har historisk vært både grenserevir og helnorsk, men vil sannsynligvis være grenserevir også i 2017/2018.

Varåa

Status 2016/2017: Familiegruppe med yngling (5-8 ulver).

Det revirmarkerende paret i Varåareviret ble først registrert vinteren 2015/2016 med hele sitt leveområde i Norge. Tispen er en F3 mens hannen har mer enn tre generasjoner tilbake til forrige reproduserende immigrant. Innavlskoeffisienten er 0,238.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Boksjø

Status 2016/2017: Revirmarkerende par.

Registrert for første gang i 2016/2017. Tispen er en F2 og hannen er en F3. Innavlskoeffisienten er 0,156.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Fulufjellet

Status 2016/2017: Revirmarkerende par.

Registrert for første gang i 2016/2017. Tispen er en F2 avkom fra Julussa, og hannen er en F3. Innavlskoeffisienten er 0,220.

Status pr. 27. november 2017: Valper ble påvist tidligere i sommer, men er foreløpig ikke påvist ved DNA. Reviret vil mest sannsynlig være grenserevir også i 2017/2018.

Rømskog

Status 2016/2017: Revirmarkerende par
Registrert for første gang i 2016/2017. Både tispene og hannen er F3. Innavlskoeffisienten er 0,233.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Elgklienten

Status 2016/2017: Øvrig stasjonær - yngling (2 ulver). Påvist yngling i 2016 ved at det ble dokumentert DNA-funn fra ett foreldredyr (tispene) og én valp, men ingen intakt familiegruppe kunne påvises i løpet av registreringsperioden. Registrert for første gang i 2016/2017. Innavlskoeffisienten er 0,253.

Status pr. 27. november 2017: Ukjent status.

Oppdatering av Miljødirektoratets vurdering av konsekvenser av lisensfelling i 2017-2018 på bestandsmåloppnåelsen for ulv i Norge etter endt lisensfelling

Bestandsmålet for ulv er fastsatt som ett intervallmål som gir forvaltningsmyndighetene et handlingsrom når vedtak om uttak skal fattes. Miljødirektoratet legger etter en samlet vurdering til grunn at ulvebestanden i dagens situasjon bør forvaltes slik at bestanden er i øvre del av intervallet. Dette begrunnes hovedsakelig med den genetiske situasjonen i bestanden. Små og isolerte bestander har økt risiko for å dø ut på grunn av genetiske forhold. Ulvebestanden er også etablert av få individer, hvilket har ført til en høy innavlsgrad, og gjennomsnittlig innavlskoeffisient for 2016/2017 er beregnet til ca. 0,23. Avdekkede tilfeller av ulovlig uttak de siste årene underbygger også vurderingen av at bestanden forvaltes i øvre del av intervallet.

Vurderingene knyttet til den forventede utviklingen av ulvebestanden i regionen tar utgangspunkt i at vedtatt kvote effektueres. Det Miljødirektoratet tar stilling til i sannsynlighetsvurderingen, er hvilke konsekvenser gjennomføringen av lisensfelling i 2017/2018 medfører for potensiale for reproduksjon våren 2018, som da vil bli registrert vinteren 2018/2019 og rapportert 1. juni 2019.

Lisensfelling utenfor ulvesonen og de etablerte revir

Rovviltnemndenes vedtak om kvote for lisensfelling av ulv på inntil 12 ulver utenfor ulvesonen er begrunnet med at tiltaket skal avverge alvorlig skade på husdyr og tamrein i de deler av regionene som ligger utenfor ulvesonen og utenfor de leveområder som brukes av Osdals- og Julussareviret.

På bakgrunn av kvotestørrelsen for lisensfellingsperioden 2016/2017 i region 4 og 5 utenfor etablerte revir (5+3+2), samt antall ulv felt på lisensfelling (7) og total avgang av ulv som er belastet lisensfellingskvoten (11), mener Miljødirektoratet at kvotestørrelsen som er vedtatt av nemndene er realistisk sett i forhold til hvor mange ulver som kan dukke opp og felles i lisensfellingsområdet i lisensfellingsperioden. Dersom det i år forekommer færre utvandrende individer enn i fjor innenfor samme tidsperiode, så vil heller ikke hele kvoten bli effektivt.

Miljødirektoratet vurderer at denne delen av lisensfellingskvoten hovedsakelig innretter seg mot enslige streifdyr av ulv, hvor uttaket i svært liten grad påvirker bestandsmåloppnåelsen. Dette skal ikke tolkes som at uttaket ikke har noen betydning for bestanden som helhet, da alt uttak i Skandinavia nødvendigvis har en effekt når en ser på den samlede belastningen for ulvebestanden.

Lisensfelling innenfor ulvesona og etablerte revir - generelt om kvotens størrelse og antall revir

Sekretariatene i rovviltnemndene anbefalte felling av to av fire av de helnorske revirene med yngling i 2016 (Julussa og Osdalen) med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Rovviltnemndene i region 4 og 5 valgte i tillegg å fatte vedtak om lisensfelling innenfor Slettåsreviret, med hjemmel i § 18 første ledd bokstav c. Kvoten ble satt til inntil 8 ulver per revir, totalt 24 ulver.

Totalt vedtatt lisensfellingsskvote på ulv i region 4 og 5 er dermed 36 ulver. Rovviltnemndenes kvote innenfor hvert revir er satt med hensyn til et antatt antall ulver som kan være i reviret i lisensfellingsperioden.

Vurdering om bestandsmåloppnåelse etter endt lisensfelling

Overvåkingsresultatet presentert i endelig statusrapport pr. 1. juni 2017 viser de revir som har produsert valper i 2016 og revirmarkerende par oppdaget i løpet av overvåkingsperioden 1. oktober 2016 til 31. mars 2017. Antall valpekull født i 2017, utvandring, innvandring og nye pardannelser er per dags dato ikke fullstendig kjent, og vil ikke være helt kjent før etter avsluttet lisensfelling i 2018. Endelig bestandsstatusrapport pr. 1. juni 2017 samt foreløpig informasjon om observerte valper i enkelte revir etter 31. mars 2017 er lagt til grunn for vår faglige tilråding. Da vi er i begynnelsen av inneværende overvåkingsperiode, er vurderingen av hvor mange valpekull som kan ha blitt født i 2017, hva som gjenstår etter endt lisensfelling, og også betydningen for neste yngleperiode (mai/juni 2018) basert på foreløpige resultater fra overvåkingen og en sannsynlighetsvurdering.

Ulvenes revirstørrelse og ulvesonens utforming tilsier at det er små marginer om et ulverevir er helnorsk, grenserevir eller helsvensk i denne delen av den skandinaviske ulvebestanden. Historikken viser også at revirene endrer utforming og størrelse mellom år, og revir som er helnorske eller helsvenske ett år, kan være grenserevir året etter, og omvendt. Dette er en utfordring når vi skal vurdere sannsynligheten for at bestandsmålet nås kommende år.

Per 27. november er det påvist 9 ynglinger ved DNA samt 1 sannsynlig yngling via observasjon av valper. Status som helnorsk eller grenserevir er foreløpig uavklart, men tidligere områdebruk og nærhet til grensen kan brukes for å utelukke enkelte revir som mulige grenserevir. På bakgrunn av dette er det så langt dokumentert 8 sannsynlige helnorske ynglinger og 2 ynglinger i grenserevir. Så langt er status ukjent for ytterligere 12 revir som var påvist under foregående overvåkingsperiode.

Basert på kjent informasjon fra den pågående overvåkingsperioden vurderer Miljødirektoratet at et uttak av 2 helnorske og 1 grenserevir ikke vil være til hinder for å nå bestandsmålet etter endt lisensfelling. Dette skal ikke tolkes som at uttaket ikke har noen betydning for ulvebestanden som helhet, da alt uttak i Skandinavia nødvendigvis har en effekt når en ser på den samlede belastningen for ulvebestanden.

Hvis endelig vedtak om felling berører familiegupper som har revir både i Norge og Sverige, bør svenske myndigheter kontaktes.

For øvrig viser vi til vår faglige tilrådning av 18. september 2017.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Vedlegg

1 Oppdatert faglig tilrådning om lisensfelling av ulv i 2017/2018